

dentlig Styrke den kongelige Commissarius benyttede ethvert Argument i de Sager, som han efter sin Overbeviisning troede at maatte bekæmpe, saa troer jeg, at deri ligger et ret godt Beviis for, at denne Ansæelse dog ikke er saa aldeles forkastelig, som adskillige af de ærede Herrer troe.

Jeg skal blot med nogle ganske saa Ord dvæle ved det andet Alternativ, som Forslaget indeholder. Den ærede Ordfører har anført adskillige Grunde, hvorfor det kunde være ønskeligt og uden Betænkelse at indføre en saadan Fremgangsmaade; jeg maa ogsaa give ham Ret deri, naar Auditoriet bestaaer af indsigtsfulde Tilhørere; men det kan man ikke vente, og tværtimod vil det være vanskeligt at have nogen bestemt Mening om denne Sag, førend man nærmere hører, hvorledes den skal udføres, om det f. Ex. skal være Reglen, at Dommerne skulle votere umiddelbart, efter at den mundtlige Procedure er sluttet, eller om det skal være dem tilladt at deliberere afside, og saa komme frem og votere offentligt. — Under de nærværende Forhold er det jo bekendt, at de, som have voteret først i en Sag, senere undertiden forandre deres Mening; jeg finder det naturligt, at man kan forandre sin Mening, men det er en Ting, som det altid vil være ubehageligt at gjøre i Tilhørernes Nærværelse. I det Hele troer jeg, at alene den Omstændighed, at Dommerne skulle votere offentlig og for et blandet Publikum, vil forhindre Opnaaelsen af det retfærdigste og billigste Resultat; det kan heller ikke være Andet, end at det vil gaae her, som ved Dyrigheds-erklæringer, at man vil være mindre fri, naar man saaledes skal erklære sig offentligt. Man kan ikke forudsætte, at Dommerne altid vilde kunne sætte sig ud derover; det vilde være det Samme som at antage, at Medlemmerne af Høiesteret vare fuldkomne Menneker; men det troer jeg ikke, man kan sige, jeg troer tværtimod, at de ere omtrent de samme Svagheder og Indvirkninger underkastede, som alle vi Andre.

Naar endelig de engelske og franske Forhold her oftere ere blevne omtalte, saa skal jeg tillade mig at gjøre en Bemærkning. Vort Lands Lovgivning og Retsforfatning er opvoxt

paa fædrelandsk Grund, den kan vistnok have sine store Mangler, men det er dog et Slags Trøst, at disse Mangler ere indenlandske. Naar man vil sammenligne vor Retsforfatning med andre Landes, f. Ex. med Tydsklands, saa anseer jeg det for en Fordeel, at vi kunne forfølge vor Retsudvikling som national lige til den tidligste Middelalder, mens de tydske Retsforhold væsentligt ere støttede paa den romerske Ret. Jeg troer derfor, at man ved saadanne Spørgsmaal som det foreliggende bør være meget varsom og ikke indlade sig paa Experimentet.

Tienroth: Jeg skal i denne Sag blot endnu tillade mig et Par ganske korte Bemærkninger. Det Naturlige i dette Forhold, som her omhandles, er Offentligheden; den Indretning, vi hidtil have haft, har været en Undtagelse fra det Naturlige, og der er ingen Nødvendighed for, at vi skulle blive staaende ved Undtagelsen; den har haft sin Grund i Tiden, men at den skulde blive ved, det er, naar jeg tør sige det reent ud, mod al menneskelig Forstand. En æret Rigsdagsmand her bag ved mig (C. N. Petersen) sagde, at det dog sædvanlig var Stik og Brug, at det maatte bestemmes af Lovgivningsmagten, hvorledes Fremgangsmaaden ved en Sag skulde være, og at det Samme ogsaa maatte have været Tilfældet ved de Retter, i hvilke jeg selv har præsteret; men jeg skal gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at jeg ved disse Retter, uden at spørge Noget derom, har gjort meget betydelige Forandringer i Fremgangsmaaden, og at de senere ere blevne afskaffede af det danske Cancellie; jeg har naturligtviis holdt mig indenfor de Grændser, som Regulativerne foreskrev, men indenfor dem har jeg gjort meget betydelige Forandringer, som have vundet Bisald her hjemme, fordi de vare rigtige. Jeg troer, at naar det nu bestemmes, at Voteringen skal være offentlig, eller at Præmierne skulle offentliggøres, bør man overlade den Maade, hvorpaa en nærmere Ordning deraf kan finde Sted, til Rettens egen Afgjørelse; det ligger ikke og bør ikke ligge i denne Lov; selve Retten maa være raavig over den Maade, hvorpaa den ordner